

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Gotyckie Ponidzie - trasa Szaniec - Stopnica

czas trwania: 1 dzień, typ: samochodowa, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Północna część Ponidzia, podobnie jak południowa obfituje także w liczne zabytki architektury gotyckiej, być może nawet cenniejsze od już opisanych w poprzednich artykułach.

Naszą podróż proponuję rozpocząć w Szańcu, do którego jedzie się z centrum Buska niespełna 10 minut. W miejscowości tej znajdziemy kolejny na Ponidziu, idealnie zachowany przykład średniowiecznego kościoła parafialnego otoczonego murem. Wokół niego funkcjonuje, jak za dawnych czasów wieś. Kościół pw. Wniebowzięcia NMP to trzeci pod względem piękna architektury, w moim rankingu, obiekt gotycki na Ponidziu, zaraz po kościołach w Dobrowodzie oraz w Starej Zagości. Warto mu się przyjrzeć uważnie z każdej strony i chwilę zadumać nad kunsztem dawnych kamieniarzy.

Z Szańca kierujemy się przez Chmielnik do Szydłowa. To klejnot w koronie Ponidzia. Miasto porównywane z Paczkowem i francuskim Carcassonne, lecz mniej znane i rzadziej przez to odwiedzane przez turystów. Zabytki Szydłowa to relikty średniowiecznej gospodarności naszych władców. Warto tu zatrzymać się na dłużej będąc zaopatrzonym w porządną przewodnik turystyczny, a jeśli takowego nie posiadamy, możemy już na miejscu zaopatrzyć się w odpowiednie wydawnictwo w sklepiku informacji turystycznej, znajdującym się w szydłowskiej synagodze. Na wnikliwe zwiedzanie Szydłowa radziłbym przeznaczyć około 4-5 godzin. Jest tu co oglądać. Fotografującym radziłbym z kolei dotrzeć do Szydłowa prawie że o świcie, lub tuż przed zmierzchem. Zdjęcia będą na pewno wyśmienite.

Kolejnym przystankiem na trasie powidzkiego gotyku będzie przepiękna Stopnica, do której będziemy jechać trasą przez Kargów szcycący się również posiadaniem gotyckiego, choć po zniszczeniach ostatnich wojen, jedynie we fragmentach wkomponowanych we współczesną odbudowę, kościoła. Do Stopnicy dojedziemy od północnej strony skąd widać przepiękną panoramę miasta zwieńczonego namiotowym dachem baryczkowskiego (ekspiacyjnego) kościoła świętych Piotra i Pawła. W Stopnicy znajduje się również odbudowany w i zrekonstruowany w ostatnich latach zamek Kazimierza Wielkiego. Na zwiedzenie całej trasy proponowałbym zarezerwować cały dzień. Wypadałoby również pomyśleć o posiłku w czasie podróży. Godna polecenia jest restauracja w Chmielniku serwująca potrawy żydowskie.

Program wycieczki

Szaniec

Kościół parafialny

Późnogotycki kościół parafialny Wniebowzięcia NMP(1499).

50°31'03"N 20°41'13"E | na mapie:A

Szydłów

Kościół pw. Wszystkich Świętych

Kościół pw. Wszystkich Świętych został wzniesiony z kamienia w XIV wieku, wybudowano go poza obrębem murów miejskich. Pokryty jest spadzistym gotyckim dachem krytym gontem. Składa się z prostokątnej nawy głównej połączonej z prezbiterium. W wiekach późniejszych dobudowano zakrystię oraz przedsionek. Kościół pełni obecnie rolę kaplicy cmentarnej, jednak w 1946 r. odkryto w nim gotyckie polichromie przedstawiające sceny z Nowego Testamentu. Wśród malowideł znajduje się najcenniejsze i najlepiej zachowane, przedstawiające „Siedem radości Maryi”, które warto zobaczyć. Oprócz tego są tu przedstawienia scen pasyjnych i przedstawienia siedmiu grzechów głównych, które symbolizują zwierzęta, na których grzesznicy przybywają do piekła. Kościół jest otoczony kamiennym murem.

50°35'21"N 21°00'01"E | na mapie:B

Szydłów

Kościół pw. św. Władysława

Kościół pw. św. Władysława jest jedną ze świątyń, której istnienie zawdzięczamy królewskiej porywczoci Kazimierza Wielkiego. Obok kolegiaty wiślickiej i kościołów w Sandomierzu, Zagości, Stopnicy i Kargowie jest jednym z tych, które ufundował król, jako zadośćuczynienie za śmierć kanonika Marcina Baryczki utopionego w Wiśle u stóp Wawelu na królewski rozkaz za zbyt śmiało upominanie monarchy w związku z jego rozwiązłym stylem życia. Kościoły te, zwane ekspiacyjnymi (pokutnymi), mają wspólne cechy stylowe i zaliczane są do najświetniejszych przykładów polskiej architektury doby gotyku.

Kościół wzniesiono w 1355 r. w miejscu, gdzie stała starsza, drewniana świątynia. Sklepienie krzyżowe jest wsparte na dwóch filarach, stromy dach, typowy dla gotyku, pokryty gontem zwieńczony jest smukłą wieżyczką. Bryła kościoła z ceglanych i tynkowanymi elewacjami, ozdobionymi przyporami i płycinami, wysoko góruje nad sylwetką miasta. Obok kościoła znajduje się dzwonnica, przebudowana w XVII w. z baszty obronnej. W 1944 r. w trakcie działań wojennych zniszczona została gotycka wikarówka, której ruiny podziwiać można nieopodal.

50°35'28"N 21°00'10"E | na mapie:C

Szydłów

Ruiny zamku królewskiego

W obrębie murów miejskich Szydłowa znajdują się pozostałości zabudowań gotycko-renańskiego zamku z czasów Kazimierza Wielkiego. Do naszych czasów zachował się budynek zamkowej bramy, skarbiec, w którym mieści się obecnie muzeum oraz ruiny murów zamku właściwego z Salą Rycerską przylegające do wyższych w tym miejscu i grubszych murów miejskich. Sala Rycerska obfituje w pozostałości świetnego niegdyś wystroju architektonicznego. Są tu widoczne resztki kamiennych obramowań okien i portali, widoczne są gniazda po drewnianych stragążach stropów, Widać zachowane resztki wątków kamienno-ceglanych murów.

Zamek został zniszczony w czasie szwedzkiego potopu i później w trakcie wojny północnej. Odbudował go w 1723 r. Józef Załuski, który to fakt jest odnotowany na kamiennej tablicy umieszczonej nad portalem budynku bramnego.

50°35'26"N 21°00'00"E | na mapie:D

Szydłów

Mury miejskie

Szydłów nazywany bywa "kamiennym miastem" lub "polskim Carcassone". Jest bowiem jednym z nielicznych miast polskich, gdzie prawie w całości zachował się pas średniowiecznych umocnień miejskich. Aby je obejrzeć, warto tu przyjechać na weekend. Pierwotnie mury miasta wyposażone były w chodniki dla straży miejskiej schowane za krenelażem (zwieńczeniem murów i baszt obronnych w postaci tzw. zębów, pomiędzy którymi znajduje się wolna przestrzeń dla łuczników; zwane także blankowaniem).

Do miasta prowadziły trzy ufortyfikowane bramy – Opatowska, Wodna i Krakowska, która istnieje do dziś i stanowi atrakcję turystyczną miasta. Zachowały się też cztery odcinki murów, w sumie około 700 m obwarowań. Najdłuższy i najlepiej zachowany jest odcinek zachodni biegnący wzdłuż zamku na południe, aż do Bramy Krakowskiej.

Nieco krótszy odcinek, południowo-wschodni, biegnie od Bramy Krakowskiej na wschód, wzdłuż kościoła św. Władysława. Pozostałe dwa znajdują się w północno-wschodniej części miasta oraz na północ od synagogi. Mury na wysokości zamku zbudowano na ścianie wąwozu opadającego do doliny rzeki Ciekącej. Jest to najpotężniejszy i najbardziej warowny fragment fortyfikacji miejskich. Mury miejskie wyposażone były w wysokie na ponad 10 m baszty obserwacyjno-obronne. W tej chwili nie ma po nich śladu. Część murów została rozebrana i użyta ponownie jako budulec. W 1822 r. mury miejskie rajcy wystawili na licytację chcąc w ten sposób rozwiązać problem ciasnej przestrzeni miasta. Pomimo kilkakrotnego obniżania ceny wywoławczej (oferta była aktualna przez kilkadziesiąt lat) nie znaleziono kupca, dzięki czemu mury pozostały na swoim miejscu aż do dziś.

50°35'24"N 21°00'01"E | na mapie:E

Kargów

Parafia Wincentego Kadłubka

W Kargowie w roku 1150 urodził się biskup krakowski Wincenty Kadłubek, wielki, polski kronikarz, autor "Kroniki Polskiej", jednego z fundamentalnych dzieł o wczesnych latach naszej państwowości.

Do roku 1944 istniał tutaj gotycki kościół ekspicyjny ufundowany przez króla Kazimierza Wielkiego. Został jednak zniszczony w czasie walk, a obecny, gotycki pw. Matki Bożej Częstochowskiej wzniesiono w latach 1958-1966 zachowując pierwotną formę i nieliczne oryginalne elementy dawnego kościoła w formie lapidarium.

50°30'59"N 20°55'20"E | na mapie:F

Stopnica

Świadectwa pokuty Kazimierza Wielkiego

Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną - to każdy uczeń wie o królu Kazimierzu Wielkim. O niemoralnym prowadzeniu się ostatniego Piasta nie uczą jednak w szkołach, a Kazimierz Wielki był znanym kobieciarzem, miał kilka żon, utrzymywał na swoim dworze kochanki. Kiedy biskup krakowski wysłał do niego księdza Marcina

Boryczkę, aby ten nakłonił monarchę do zaprzestania rozwiałego stylu życia, król podobno ze stoickim spokojem wysłuchał uwag duchownego, po czym kazał go uwięzić i utopić w Wiśle.

Wzniesiony w 1362 r. gotycki kościół św. św. Piotra i Pawła w Stopnicy to kościół ekspicyjny, czyli pokutny. Jako zadośćuczynienie za zamordowanie ks. Boryczki Kazimierz Wielki miał wybudować sześć takich świątyń. Oprócz tej w Stopnicy, podobne powstały w Wiślicy, Sandomierzu, Szydłowie, Zagości i Kargowie. Murowana budowla w Stopnicy powstała na miejscu drewnianego kościołka. Jest nietypowa, bo ma dwie nawy. Sklepienia krzyżowo-żebrowe wieńczą zworniki z ówczesnymi herbami województw. Cennym zabytkiem jest znajdująca się w głównym ołtarzu płaskorzeźba, która przedstawia głowę Kazimierza Wielkiego.

Oprócz kościoła św. św. Piotra i Pawła król polecił wybudować w Stopnicy zamek (dzisiaj tylko szczytkowo zachowany) oraz otoczyć miasto murami obronnymi. Stopnica jest starą miejscowością (kiedyś istniała tu wczesnosłowiańska osada), ale dopiero w 1362 r. Kazimierz Wielki przyznał jej prawa miejskie. Czasy jej świetności przypadają na XV i XVI w., kiedy uchodziła za jedno z bardziej znaczących miast Małopolski. Ze Stopnicą był związany słynny pamiętnikarz Jan Chryzostom Pasek. Tutaj urodził się Jan ze Stobnicy, geograf, filozof i profesor Akademii Krakowskiej. Pod koniec XIX w. w wyniku rosyjskich represji, po upadku powstania styczniowego miejscowość straciła status miasta. Dzisiaj jest wsią z ciekawymi zabytkami, pięknie położoną w okolicach Szanieckiego Parku Krajobrazowego.

50°26'21"N 20°56'26"E | na mapie:G

Stopnica

Pozostałości zamku Kazimierza Wielkiego (2 poł. XIX w.)

Pozostałości zamku Kazimierza Wielkiego (2 poł. XIX w.), przebudowanego na pałac (1783), zrujnowanego w XIX w.

50°26'21"N 20°56'26"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. K. Chojnacki, tellmemore, tellmemore, tellmemore, tellmemore, tellmemore, fot. arch. UG Stopnica, iwmal

Trasa dodana przez: tellmemore

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
wtorek 25 lutego 2020 20:38:22